

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravništvu.

☛ Telefon številka 118. ☛

DAN

☛ NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK. ☛

Posamezna številka 6 vinarjev.

☛ Uredništvo in upravnishvo: ☛
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju post. — Za odgovor je priložiti znamko. ☛

☛ Telefon številka 118. ☛

Balkanska vojna.

Diplomatske težave. — „Status quo“. — Besede in dejanja. — Drinopolje. — Razvoj vojne — veliki teden.

Diplomati so mirni ljudje in jih tudi najbolj nevaren položaj ne spravi iz »ravnotežja«. Ko na Balkanu grme topovi in oznanjajo svetu, da se stoletni rob bori za svojo pravico — diplomati še vedno premišlujejo, kako in kaj je prav. — Sedaj iščejo kako formulo, po kateri bi mogli razrešiti sledeči dve označbi:

Veselite se rekte, da se ne bodo izvršile no vojni na Balkanu nikake izpremembe. — Ako torej balkanska zveza zmaga — ne dobe balkanske države onih delov Turčije, ki jih zahtevajo. — Ako pa balkanske države ne zmaga — ostane tudi vse neizpremenjeno.

Ali pa je to v vojni mogoče? Ali je mogoče, da bi šle balkanske države na boj samo zato, da bi prelevili kri? Ali ne gredo zato v boj, da napravijo konec velikemu trpljenju, v katerem so doslej živeli podjarmljeni Srbi in Bolgarji. In kdo more komu prepovedati, da zasede to kar si je priporil z orožjem?

K temu se je pridružilo sledeče nesoglasje. Pred vojno se je reklo, da se vojna lokalizira, da ne pristopi meje vojskujocih se držav. Trdilo se je, da Srbija ne pojde v Sandžak. Sedaj pa je šel general Živković skozi Sandžak, Rusija je rekla, da se ne vtakne v vojno — sedaj pa je baje tolažila Avstrijo, naj se ne vznemirja zaradi tega, ker gredo srbske čete skozi Sandžak — kajti ona garantira za to, da Srbi Sandžaka ne bodo zasedli.

Take in enake vesti čitamo ob velikih dnovih, ko se bje eden največjih zgodovinskih bojev.

Vendar se mora priznati, da so se gotovi diplomati dali še precej potolažiti in da vlada za enkrat mir med njimi. Kaj se bo nadalje skuhalo — bomo videli. Nemški listi so mnenja, da bo Rusija morala delati po volji balkanskih držav, ako bodo zmagale. S tem bodo nastala težka vprašanja delitve koncem vojne.

Torej »status quo« bi nekateri še vedno radi rešili, če tudi vanj ne verujejo. Razumne mu človeku je jasno, da morajo priti izpremembe — v tej ali oni obliki.

Koliko potrebnih in nepotrebnih besedi je padlo te čase! Kako so ugibali strokovnjaki in nestrokovnjaki o tem in onem. Nazadnje so prišla dejanja. Kakor da se vali velika železna sila svojo pot naprej — tako se je bližala vojna. — Neizogibna, nerazdružljiva. Ves krik, opomini, svarjenje — vse je bilo zaman.

In sila gre naprej — kakor ji je določena pot.

»Roda Roda« je pisal iz Turčije, da so balkanske države predlože čakale. Turki so namreč danes narod, ki se dobro branijo — toda napada se boje. Ako bi bile balkanske države bolj hite, bi bile lahko v kratkem dosegle velike uspehe.

V Turčiji so se čudili, da tako dolgo ni sovražnika na mejo. Bili bi jih namreč lahko prehiteli... Zato so šli Turki sami napadati... Toda mi vemo, da je bila mobilizacija v nekaj dneh gotova. Da je Turčija imela čas zbirati svoje sile — to je zasluga njenih evropskih prijateljev. Pa tudi to ji ne bo pomagalo.

Drinopolje. »Na svidenje v Drinopolju« — »Na svidenje v Carigradu«, tako so govorili bolgarski junaki, ko so se poslavljali. Pri Drinopolju pade končna odločitev.

Drinopolje je pripravljeno na napad. 12. trdnjav obdaja mesto, pri Drinopolju je 150.000 mož turške moči, stalna zveza s Carigradom. Bolgarska armada gre od dveh strani proti mestu: en del prodira od Jamboli — ob reki Tundži, glavna armada pa gre po dolini Marici. Prvi boji so se začeli. — Toda do odločilne bitke tu ne pride v prvih dneh, Bolgarski listi so polni navdušenih bojnih pesmi, ki spremljajo vojake v boj. Ivan Vazov, Ciril Christov, St. Popov in drugi pojo pesmi, kakor n. pr. »Naprej na južne kraje — pred vrata Carigrada — šli smo, pojedmo do zmage — pridite srbski bratje — zlomimo skupen jarem — skupnega sovraga itd.« Take taborske pesmi se množe.

Včeraj je nemirno vznemirjala evropski svet vest, da so bili Črnogorci tepeni. Črnogorski junaki so dobili s prvimi zmagami toliko pripadnikov, da ni nihče rad slisal o kakih turški zmagi. Celo graški »Tagblatt« je prinesel čeden članek, kjer pravi pisatelj, da ni prav, ako se Nemci norčujejo iz balkanskih Slovanov — kajti nazadnje se oni izkažejo junake — in tako pride razočaranje. Kako se je pisalo o Japoncih ali o Italijanih — nazadnje so zmagali.

Zgodilo se je lahko, da so Črnogorci zadeli na turško premoč in se morali umakniti. To ne moti vojnega načrta, ki se vrši popolnoma po redu. Srbske čete so v par dneh prišle do prvih večjih turških trdnjav in upati je, da jim te ne zastavijo poti. Turki so namreč že prej umaknili svoje čete iz gorenjih krajev, da zavarujejo progo do Mitrovice. Tu se bo poslej razvil glavni boj. S tem pa bodo rešeni tudi Črnogorci, na katere so se vrgli Turki s celo silo.

Proti Skoplju stopa glavna srbska armada, s 60.000 mož. Ko obkoli cela srbska armada Skoplje — se začne boj, ki bo morebiti trajal več mesecev.

Mnenje strokovnjakov je, da je zmaga balkanskih držav v tem — da hite. Prvič s tem prehitijo sovražnika — drugič pa mu onemogajo, da pravočasno dobi pomoči. Piše se, da Turčija celo Azijo mobilizira — vprašanje je, ali bo mogla spraviti te svoje čete v Evropo.

Pred tednom smo pisali, da prinese pretekli teden odločitev. Zgodilo se je. Ako pojdejo srbske čete naprej, kakor zdaj bomo prihodnje nedelje pisali o bojih pri Skoplju. Prišel je veliki teden, bliža se odrešenje. Že v tem tednu se lahko odloči polovico vojne.

Prva poročila so nam dobro znamenje za — velike in vesele dogodke.

Najnovejša poročila na drugi strani.

kve in v slavo božjo!... Nobeno dejanje: niti tatvina, niti umor...»

Osuplost menihov se je umaknila nekakšni grozi.

A Lojola je nadaljeval:

»Zdaj vesta, kako je!...«

In povzel je z veliko silo:

»Treba je vedeti to! Vse je dovoljeno, vse je pravično, vse je dobro, kar prispeva k zmagoslavju Jezusa in Marije, pa makar če bi bila nečistost med sinom in materjo ali sam sodomski greh. Ali me razumeta, brata?...«

»Slišava, častiti oče!« sta odgovorila prestrašena meniha.

»Da; toda vprašam vaju, če me razumeta?...«

»Izkušala bova razumeti...«

»Bližajo se časi,« je vzkliknil Lojola z mračno zgovornostjo, ob kateri je zaledenela bratoma kri. »Cerkvi preti nevarnost; ljudje tajiijo njene nauke; prokleto razkolništvo se plodi med človeštvom... Strašna rana zija v životu naše matere; Jezus je bičan vnovič, in zopet pretaka Marija krvave solze...«

Brat Luben in brat Tibo sta kimala z glavno, ne da bi vedela, kam meri ta strašna pridiga.

Lojola je dirjal razburjeno po sobi.

Njegov visoki bojovniški stas se je risal v vsej svoji silnosti.

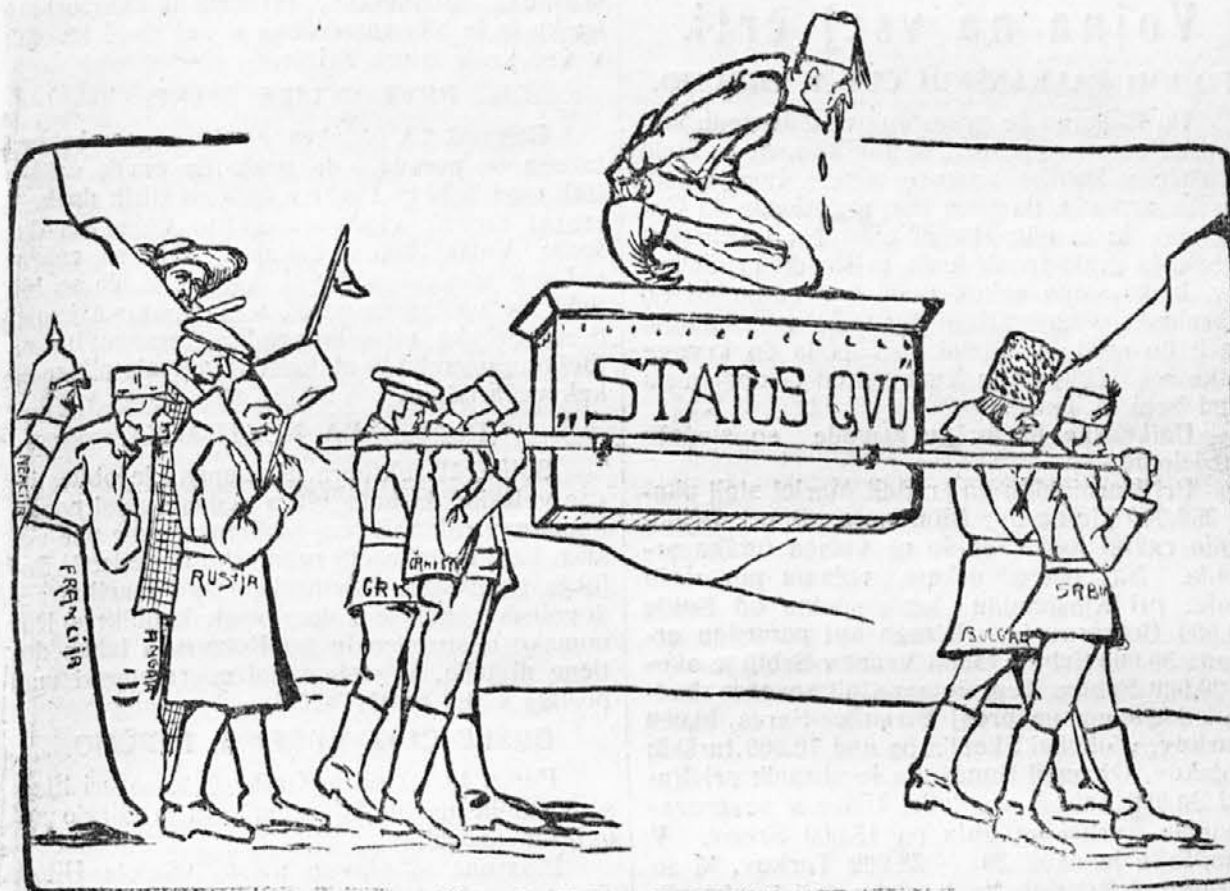
Njegovo besno vojaško lice se je svetilo v temnem ognju...

Hodil je semtertja, kakor da je pozabil navzočnost menihov.

»In kaj smo mi?« je izpregovoril nazadnje.

»Vojaki, nič drugega. Vojščaki Kristovi, vojščaki Marije Device!... Izbrani branitelji smo, sveta četa, ki naj bedi okrog templja, postavljene po Petru; čuvarji svete Cerkve — da,

Balkanski narodi pokopujejo „status quo“.

Pogrebi žalostno gredo, na ramah rakev nesijo; a v rakvi pa leži nekdo, o ta nesrečni »status quo«.

Kdo bil je to, ta »status quo«? Govoril vedno je tako: »kot bilo je, — tako naj bo.«

Tako v Evropi so sklenili, da bi državni mir rešili, da v Turčiji, kakor je zdaj, ostati mora vekomaj.

In Turčin se jim je smejal, tako pri sebi je dejal: čeprav tako je, kot je zdaj, pa naj ostane vekomaj.

Mi dobro bomo živeli, v Evropi mir ineli, mi bomo kradli in morili, na tuje stroške se gostili; saj nam veleval status quo: kot bilo je, tako naj bo.

Če upre se Srb, ali Grk, Bolgar, Evropa pravi: oh nikar, če boste delali prepri, ni varno za evropski mir. Zato le dalje potrpite, in kakor morete živite, saj vas varuje status quo: kot je bilo, tako naj bo.

Možato Turčin je sedel, kristjanov svojih glave štel; Le čakajte, kristajnski psi, jaz delam, kar se meni zdi, saj mene brani status quo: kot je bilo, tako naj bo.

Divjal je Turčin bolj in bolj to bilo drugim je dovolj, zato so skupaj se združili ušesa Turčinu navili: Dovolj zdaj Turčin te imamo, mi ne priznamo status quo, gospodstva mi več ne priznamo: kot bilo je, tako ne bo.

Dovolj ste nas gospodovali, med seboj z nami kupčevali, za mir evropski vam mar ni, če Turčin kolje in mori, vam mar ni za uboge brate, vam za dežele je bogate: to delal je vaš »status quo« — kot je bilo, tako ne bo!

In rakev so na rame djali, na njo pa Turka privezali, — tako stoletni nosi rob zakopat »status« s Turkom v grob.

Na rakvi Turčin zdaj sedi, prav milo stoka in ječi: Ojej, ojej, kaj bo, kaj bo — zdaj v grob grem jaz in »status quo«.

Nosači štirje: Srb, Bolgar in z Grkom Črnogorce v par.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V sencu jezuita.

(Dalje.)

Bila sta prava tipa mesnatih menihov, trebušnata in blažena, kratkoroka in kratkonoga, z bujnimi lici in svetimi očmi pod vedno povešenimi trepalnicami.

Lojola je bil pravkar prečital pismo, ki mu je priporočalo ta dva meniha; zdajpazdaj ju je pomeril z naglim pogledom.

»Dobro,« je dejal in zgrnil pismo. »V namen, ki je v najožji zvezi z interesi svete Cerkve, mi je treba dveh mož, obdarjenih s pogumom in preudarnostjo. Zatrjujejo mi, brata, da imata vidva te važne zmožnosti...«

»Deo gratias!« sta zamrmrala meniha in se poklonila tako globoko, kakor sta le mogla spričo svojih okroglih trebušev.

Lojola je vstal in stopil zamišljeno parkrat semtertja po sobi.

Nato se je vrnil k menihom in se postavil pred njiju.

»Ali vesta,« jima je dejal, »da je dovoljeno lagati v prid svete Cerkve in v večjo slavo božjo?...«

Brat Luben in brat Tibo sta se spogledala preplašeno, vprašujoča se natišem, ali ni to samo past, ki jima jo nastavlja strašni pater.

»Ne, častiti oče, tega doslej še nisva vedela!« je odgovoril brat Luben nazadnje na slepo srečo.

»Vedite torej zdaj. Vedita, da ne bo obsojeno nobeno dejanje, ako meri v blagor cer-

to je naša uloga!... Kaj pravim? Ali se naj zadovoljimo samo z obrambo? Ali naj čakamo, da navali na nas sovražnik?... Ne, ne! Konec naj bo te nevedne slabosti... Jezus hoče, da ga branimo... in obramba obsega v sebi tudi napad... Mi smo zdaj tisti, ki morajo korakati proti sovražniku in predreti njegove preplašene vrste...«

Meniha sta storila znamenje križa in se začela pomikati rahlo proti vratom...

Njiju naravi sta bili miroljubni v svojem najglobljem bistvu.

In ta vražji človek, ki je govoril samo o udrihanju, ju je navdajal s grozo in osuplostjo. Mraz ju je pretresal ob njegovih besedah.

»In zatorej, brata,« je povzel zdajci Lojola, »ker smo vojaki, ker tvorimo armado, ki mora zmagati ali poginiti, moramo ravnati kakor vojaki, to je, rabiti sleherno zvijačo, ki je dovoljena vojski, kadar je na pohodu proti sovražniku... Kaj delajo vojaki? Oni izkušajo prevariti sovražnika in mu nastavljajo pasti; zvijača in sila sta nerazdružljiva predpogoja zmage. Rabiti je treba torej zvijačo in silo. Ali ste me razumeli?...«

»Zvijačo?« je zajecjal brat Tibo.

»Silo?« je zastokal brat Luben.

»Poslušajta me: izbrana sta za težavno nalogo, ki je velikanske važnosti. Zaznamovana sta, da prodreta v tabor sovražnikov in mu nastavita past, ki nam pripomore do velike zmage...«

Meniha sta se spogledala s skrajno vdanostjo v voljo božjo, ki bi se bila najlaglje izrazila v besedah:

»Zdaj, bratec ti moj, sva na zares izkušljena!...«

Lojola je bil odprl omaro in vzel iz nje knjigo.

Bila je tako majhna; kvečjemu, če je obsegala petdeset strani.

Položil jo je na mizo in odgrnil prvo stran, na kateri je stal naslov.

»Čitajta!« je velel zapovedujoče.

Tibo in Luben sta se sklonila obadva hkrati in čitala:

»Lažnivost, krivost in nepotrebnost nauka o brezmadežnem spočetju, podprta z dokazi in razložena po gospodu Kalvinu. Tiskano v Parizu s kraljevskim privilegijem in avtorizacijo po mojstru Štefanu Doletu. Ko sta meniha prečitala ta napis, sta se vzravnala in se prekrizala z vsemi znaki globokega ogorčenja.

»Ali sta čitala?« je vprašal Lojola.

»Strašna pregreha!« je zagodrnjal brat Tibo.

»Bogokletstvo!« je zarjul brat Luben.

»Kaj zasluži po vajinem mnenju avtor te peklenke knjige?«

»Smrt!«

»In tisti, ki jo je natisnil?«

»Smrt!«

»Da!... Smrt na javnem kraju, sramotno smrt zločinca! Zakaj to, da se zločinci in sleparji more, ni še vse; treba je tudi, da njih smrt ugaja Jezusu. Treba je, da se grešniki pripravljajo v mukah, ki jih trpe ob uri svoje smrti, na muke večnega pogubljenja...«

Lojola je prekrizal roke na svojih širokih prsih, povsili glavo in se potopil za nekaj minut v molčanje.

Sanjari je sami pri sebi:

(Dalje.)

v pokop Turčina nosijo
za večni mir mu prosijo.

Da mirno bi tam v grobu spal,
in nikdar več od smrti vstal —
in zraven molijo tako,
da z njim bi izginil »status quo«.

A zadaj stopa Rus molče —
in misli si, kam pot ta gre,
pa zraven pravi: kakaš! —
zadaj vzame vrag naj »status quo«.

A poleg njega gre Anglež,
in misli: Turek kam zdaj greš?
kako pa zdaj s Turčijo bo,
ko pa si ti in »status quo«...

Za njim pa stopa tih Francoz:
In misli: »sam ni štirim kos?«
A ta prelubi, »status quo«,
procenite nosil je od sto.

A Nemec briše si solze,
nerad za tem pogrebom gre,
ker je pokojni »status quo«,
pripravljaj zanj — politiko.

Za goro kuka Italijan
in misli si: to ni slab plan;
zadaj vame vrag naj »status quo«
jaz imam svojo Libijo.

Avstrijca za pogrebom ni
on žalostno doma sedi,
pri srcu njemu je hudo:
ker je umrl »status quo«.

Topovi za pogreb pojo
in zraven pravijo tako
zadaj pokopan bo »status quo«
nikdar več ga nazaj ne bo.

Z bojnega polja. Vojna na vsej črti.

POHOD BALKANSKIH ČET V TURČIJO.

Po Balkanu že grme topovi. Združene balkanske čete so prekoračile turško mejo in bodo skušale v kolikor mogoče hitrejši čas uničiti turške armade, da tako tem prej doseže do Carigrada, ki je njih skupni cilj. Na bolgarsko-srbski in grški fronti je že prišlo do prvih bojov, ki so samo nekaj uvod v grozoto, ki bo izbruhnila v najkrajšem času. Že v prihodnjih dneh bo prišlo v bližini Drinopolja do krvave bitke med Bolgari in Turki, pred Skopljem pa med Srbi in Turki.

Balkanske in turške armade so sledeče razdeljene:

Pri Harmanliju na srednji Marici stoji okoli 250.000 Bolgarov. Njim nasproti pri Drinopolju ravno toliko, če še ne večja turška armada. Na macedonskem vojnem pozorišču stojijo: pri Kjustendilu jugozapadno od Solije 80.000 Bolgarov in vrh tega kot pomožna armada 30.000 Srbov. Okoli Vranja v Srbiji je okoli 90.000 Srbov. Tem četam stoji severovzhodno od Soluna na progi Strumica-Seres 40.000 Turkov, v okolici Skoplja pa nad 70.000 turških vojakov. Ob meji Sandžaka je zbranih pri Raški 30.000 Srbov, v okolici Užice v severozapadnem Srbskem kotu pa 15.000 Srbov. V Sandžaku je okoli 20.000 Turkov, ki so zbrani pri Prištini. Na tesalski meji je zbranih na progi Trikala-Larissa 60.000 Grkov, katerim stoji pri Janini in Bitolju (Monastir) 30.000 Turkov nasproti.

Bolgarski armadi poveljuje kralj Ferdinand prvi poveljnik nad celokupno armado general Savov, šef generalnega štaba general Fidev. Prvi armadi pri Kjustendilu poveljuje general Ivanov, drugi južno od Plovdiva general Kutinčev, tretji pri Harmanliju general Radko Dimitrijev.

Vrhovni poveljnik nad turško armado je sultan sam, faktični poveljnik vojni minister Nazim paša. Armadi pri Drinopolju zapoveduje Nazim paša sam, pri Strumici in Seresu Vasif paša, pri Skoplju Sekki paša. V Bitolju in Janini komandira proti Grkom general Riza paša.

Načrt balkanskih zveznih čet je kolikor mogoče hitro zavzeti Skopje in Solun. A glavna bolgarska armada pa bo operirala naravnost proti Carigradu.

VOJNE OPERACIJE ZAVEZNE VOJSKE. PRIDIRANJE SRBSKE ARMADE V TURČIJO. — PRVA BITKA.

Belgrad, 18. oktobra. Zajedno z vojno proklamacijo je srbska armada takoj udrla v Staro Srbijo. Prekoračila je turško mejo na štirih krajih. Prva pri Javorju, ki napreduje proti Sjenici. Druga kolona prodira od Raške proti Novemu Pazaru, tretja od Mrdarja pri Prištini, četrt od Ristovca proti Skoplju.

Belgrad, 18. oktobra. Srbske armade so med velikanskim navdušenjem vojakov prekoračile mejo. V armadi je najboljšje razpoloženje in vsi komaj čakajo, da se pojavijo na zgodovinskem Kosovem polju, kjer je bilo leta 1389. uničeno slavno srbsko cesarstvo.

PRVA SRBSKA ZMAGA.

Belgrad, 18. oktobra. Kolona, ki je pri Mrdarju prekoračila turško mejo in odšla proti Prištini, se je takoj na meji spopadla s Turki. Nastala je krvava bitka, v kateri so bili Turki popolnoma poraženi in so se umaknili proti Prištini.

SRBI PRED PRIŠTINO.

Belgrad, 18. oktobra. Današnji večerni listi poročajo, da je mesto Priština že padlo v srbske roke. Vest se uradno še ne potrjuje. Vendar se zna pozitivno, da so srbske čete, ki so po prvem boju preganjale Turke, dospete že tik pred Prištino. Ostale srbske čete so prodrle že 10 km v turško ozemlje.

Priština je bila nekdanji sedež srbskih vladarjev, a sedaj je glavno mesto turškega vilajeta Kosovo. Mesto šteje 25.000 prebivalcev. V bližini se nahajajo razvaline slavnega samostana Gračanica.

Carigrad, 18. oktobra. Srbske čete, ki so udrele v Sandžak Novipazar bodo v kratkem zasedle vse važnejše pozicije.

ISA BOLJETINAC NA SRBSKI STRANI.

Belgrad, 18. oktobra. Vse vesti, da se Isa Boljetinac pridruži Turkom, so popolnoma izmišljene. Stvar je čisto drugače. Danes se je Isa Boljetinac z več tisoč Albanci pridružil srbski armadi.

Belgrad, 18. oktobra. Isa Boljetinac se je z 10.000 albanskimi vojaki pridružil srbski vojski, kateri zapoveduje general Živković.

VSTAJA V STARI SRBIJI.

Belgrad, 18. oktobra. Semkaj je došla vest, da je v Stari Srbiji že izbruhnila vstaja na vsej črti. Srbska vlada je izdala na vse srbske podanike Turčije posebno proklamacijo, v kateri

jih pozivlja, naj se pridružijo srbski armadi v boju proti Turčiji. Proklamacija je tiskana v srbskem, albanskem, turškem in francoskem jeziku in je bila razposlana v več tisoč izvodih v vse kraje Stare Srbije.

PRVE VELIKE BITKE.

Belgrad, 18. oktobra. Iz glavnega srbskega tabora se poroča, da pride do prvih velikih bitk med Srbi in Turki v treh ali štirih dneh. V srbski armadi vlada nepopisno vojno navdušenje. Vojaki komaj čakajo, da bi se enkrat pošteno spopadli s Turki. Vse vesti, da so bili Srbi kje potisnjeni nazaj, so popolnoma izmišljene. Srbska armada prodira zmagovito na turškem ozemlju in ni dotedaj naletela nikjer na kak večji odpor.

RUMUNSKA NEUTRALNA.

Sofija, 18. oktobra. Rumunska je obvestila vse velesile, da hoče biti v sedanjih vojni popolnoma nevtralna. S tem so dementirane vse vesti o kakšni mobilizaciji rumunske armade. V Sofiji je postopanje Rumunske izzvalo veliko zadovoljstvo, ker je s tem vsak konflikt z Rumunsko odstranjen in bo Bolgarska lahko dočim divizije, ki stoji sedaj na rumunski meji poslala v boj proti Turčiji.

GRŠKE ČETE VDRLE V TURČIJO.

Pariz, 18. oktobra. Grške čete so pri Elasoni stopile na turško ozemlje in prodirajo neovirano naprej.

Elasona je glavno mesto vilajeta Bitolj. Tu so se vršili l. 1897. v grško-turški vojni prvi spopadi, ki so bili usodopolni za Grško.

GRŠKA DUHOVNIŠKA LEGIJA.

Atene, 18. oktobra. V Trikali se je ustanovila posebna vojna legija, katere člani so sami duhovniki. Legiji bo načeloval škof.

STANJE GRŠKE VOJSKE.

Atene, 18. oktobra. Neki francoski častnik se je o stanju grške vojske izrazil sledeče: »Še eno leto in grška vojska bi bila popolnoma reorganizirana. Toda tudi v sedanjem stanju je izborna in lahko upa na precejšnje uspehe. Napake, ki so se vršile v grško-turški vojni leta 1897, se sedaj ne bodo ponavljale, ker je generalni štab sedaj sestavljen iz veliko boljših oficirjev in generalov kot je bil tačas. V splošnem je grška artiljerija boljša od turške. Pehota je izvrstna, samo kavalerija je jako slaba. Grška vojska ima več dobrih aeroplanov. Armada je skozinskozi patrijotična in komaj čaka, da se udari s Turki. Ker je Srbija stopila proti Turkom v ofenzivo, bo imela tudi grška armada precej lahek posel. Zato morajo Orki gledati, da kolikor mogoče hitro prodirajo v Turčijo.

USPEH BOLGARSKE ARMADE.

Sofija, 18. oktobra. Bolgarske čete v dolini reke Marice so danes zasedle važno strateško točko na turškem ozemlju in sicer Kurtkoj-Kale pri Mustafa paši.

BENDEREV V BOLGARSKI.

Sofija, 18. oktobra. Polkovnik Benderev je dospel semkaj iz Petrograda in prevzame poveljstvo nad macedonskimi bolgarskimi vstajskimi četami. Benders, ki je živel zadnje čase v Petrogradu, je znan po svoji organizatorni akciji med macedonskimi vstajskimi četami.

Črnogorsko-turška vojna.

ČRNOGORCI NA POTU V GUSINJE.

Cetinje, 18. oktobra. Brigadir Vukotić je preril iz Beran proti Gusinju, kjer so se pričeli danes krvavi boji. Včeraj ga je kraj odlikoval z Obličevim redom.

CILJI ČRNOGORSKE VOJNE OPERACIJE.

Dunaj, 18. oktobra. Tukaj prevladuje mnenje, da Črna Gora nikakor ne misli prenesti vojne operacije v Sandžak. Operacije generala Vukotića na severovzhodu imajo samo namen, da podpre akcijo srbske vojske in tako prepreči prihod turških čet v Sandžak. Na ta način je zavarovano levo krilo srbske armade. Črnogorska ofenziva je naprejena le proti Skadrin. Po načrtu miru, ki sta ga sklenila Rusija in Turčija leta 1878, bi morala iti črnogorska meja ob reki Bojani in dalje ob severoalbanskim Alpah do Peči in Jarut planine. Toda na kongresu v Berlinu so dobili Turki Bojano nazaj in črnogorska meja se je skrčila tja do Podgorice. Na severovzhodnem delu je meja šla po črti, ki je bila ustanovljena na San Stefanskem miru in tudi berlinski kongres je priznal Črni Gori Gusinje in Plavo. Toda ta dva kraja Črnogorci kljub temu niso nikdar dobili v roke. Ko se je Črna Gora po berlinskem kongresu pripravljala da zasede ta dva, se je uprl albanski vojvoda Ali aga. Tedanji knez in sedanj črnogorski kralj Nikita je poslal proti Ali agi svojega vojvodo Marka Miljanova, toda albanski vojvoda katerega so Turki na skrivno podpirali se je energično branil. Marko Miljanov se je moral, ne da bi kaj opravil, vrniti v Črno Goro in pustiti Plavo in Gusinje Črni Gori. Namen črnogorske vojne operacije se

daj je, da si osvoji ta dva kraja in tako razširi črnogorsko mejo do podnožja albanskih Alp in do reke Bojane skupno s Skadrom vred. S tem bi se restituirale meje ustanovljene na San Stefanskem miru. Na ta način bi tudi bilo vprašanje eksistence Črne Gore ugodno rešeno. Črna Gora bi s Skadrom prišla do imenitnega mesta, ki bi bil zanj velikega gospodarskega pomena. Naprej od Skadra črnogorska armada ne bo šla, kajti tamkaj se začne oblast albanskih poglavarjev, v katero Črnogorci ne morejo posegati.

DNEVNI PREGLED.

Hrvatsko - slovenski sestanek v Ljubljani.

Na sestanku v Opatiji, — o katerem se je pred mesecem mnogo pisalo, — se je sklenilo, da se snidejo zastopniki S. L. S. in voditelji hrvaške stranke prava v dneh 19. in 20. oktobra v Ljubljani. Opatijskemu sestanku tudi politični nasprotniki niso odrekli — pomena. Saj so se sešli zastopniki dveh močnih strank. Seveda je drugo vprašanje, kake vrednosti bo ta sestanek za bodoče. Boj za politično združenje Slovencev in Hrvatov o parlamentu se vrši že nekaj let. Bilo je o tem že mnogo krika, ker se vsi boje — kranjskega klerikalnega absolutizma. Slovenski klerikalci so posedli slovensko zemljo — in potem so se hoteli okrepiti z Dalmatinci in z istrskimi poslanci. Tako gladko jim ni šlo, kakor se upali. Zato so začeli delo v Zagrebu, tam so hoteli vzgojiti klerikalno stranko po svojih manierih. Ker se ta ni dala meni nič tebi nič ustvariti — so se približali pravemu. Težki dnovi Čuvajeva absolutizma so Hrvatje silili, da so si iskali prijateljev povsod — in res so se slovenski klerikalci postavili proti Čuvaju — dasi doma niso mogli izhajati brez tiranstva. Nova hrvaška slovenska zveza bo klerikalno pobarvana — in bo nosila v sebi zarodek novih razporov. Dasi so zadnji časi razliko med katoliškimi Hrvati in pravoslavni Srbi izbrisali — jo more klerikalna nestrpnost zopet vzbuditi — in nasprotje se bo postrojilo. Na Hrvatskem vladajo mnenje, da iz slovenskih dežel ne pride drugega nego nazadnjaštvo. Zato napredni hrvaški krogi ne bodo imeli zaupanje v novo bratstvo. Dobro je povdarjal prof. Ilesič, da so tudi na Hrvaškem naprednjaki — in da je napaka, ako imamo z njimi tako malo zvez. Pravi se, da smo Slovenci posredovalci med zapadno kulturo in med jugoslovanstvom — na ta način pa bomo postali le ona sila, ki vleče nase Hrvate, da jih — poklerikali. Kake koristi bo to za nas in za Hrvate — je vprašanje. Kar se tiče narodnosti, slovanstva itd. imamo pri naši S. L. S. tako slabe izkušnje, da ji ne moremo zaupati. Stranka, ki je doma za svoje koristi izdala narodno stvar — tudi drugod ne bo delala drugače.

Klerikalna vera mora stati na zelo slabih nogah, ker ji je postala že — kava nevarna. Zadnji »Domoljub« se namreč zgraža nad neko malo sliko, ki je izšla v »Dom. prijatelju«. Vsebina je ta: Nekaj gospod tolaži neko gospo, ker ni prišel on — ki ga ljubi. Da bi jo utešil, ji razlaga prijatelj, da je vse na svetu laž — tudi ljubezen. Vse je prevara — vse sloni na slepi hube. Sploh cinik govori cinčno — in misli, da bo s tem uničil vse iluzije. Toda doseže ravno nasprotno. Kaj je še res? vprašuje gospa in ko ne dobi dovolj odgovora — išče utehe drugod — drugo jutro so jo potegnili iz jezera. To se pravi: brez vere — ni življenja. Zaradi te povesti je napadel »Domoljub« dr. Ivana Laha in Vydrovo tovarno, ki izdaja svoj list za svoje odjemalce. »Domoljub«i — troj ni povesti prebral in je seveda ni mogel razumeti. Zato je vzel iz nje par stavkov in je našel v njih protiversko tendenco. Takih stvari so zmožni samo »Domoljubovi« pisatelji, ki so znani po svojih lažeh. »Domoljub« je otvoril posebno rubriko, kjer bo baje branil vero, ta največji zaklad slovenskega naroda. Mislimo, da bo na Slovenskem še manj vere, če jo bodo branili taki ljudje. »Brez vere ni življenja« trdijo bogoslovski učenjaki — in če kdo na drug način dokaže ta stavek, ga napadajo. Iz tega se vidi klerikalno falotstvo, ali pa domoljubna zabitost. Klerikalni idiot naj se najprej odvadi laži — potem šele bo mogel braniti vero in — resnico.

Komisariat ali vojaška diktatura na Hrvaškem. V sled kritičnih dogodkov, ki so se pričeli te dni na Balkanu, je zopet enkrat postal aktualno hrvaško vprašanje. Danzadnem se pojavljajo glasovi, da so dnevi hrvaškega tirana Čuvaja seštet in da se bo Čuvaj moral umakniti vojaškemu diktatorju koliko je na tem resnice, mi ne vemo. Faktum je le, da se je Čuvaja sedaj zopet prijel bojazen za njegovo držanje. Zagrebške ječe se zopet polnijo z mladimi nedolžnimi žrtvami in to le radi tega ker se boji Čuvaj za svoje življenje in za Jukića. Komisar je izsledil velikansko zaroto, ki si je baje nadela za nalogo, da reši Jukića iz ječe. Da bi Čuvajevo novo divjanje bilo v kaki zvezi z njegovo predstoječo demisijo, je skoro neverjetno in tudi gotovo ni resnično. Ogrski merodajni krogi stoji odločno na strani hrvaškega tirana in jim niti na misel ne pride, da bi ga pustili na cedilu. Da pa tudi avstrijski merodajni krogi toliko časa ne bodo dovolili ustave, dokler ne bodo v to privolili Madžari, je več kot jasno. Sicer pa bi Hrvati in Srbi z demisijo Čuvaja in z ustanovitvijo vojaškega komisariata čisto nič ne pridobili. Padli bi le iz enega blata v drugo. Jugoslovani se moramo le čuditi kratkovidnosti in slepoti avstrijskih in ogrskih odločilnih politikov, ki niti v sedanjih časih ne vidijo potrebe, da more razmere na Hrvaškem sanirati le vrnitev ustave. Hrvaški narod mora dobiti svobodo in potem bo imela Avstrija v Hrvatih in Srbih najmočnejšo oporo na jugu. Dokler se bo pa grof Berchtold le bolj zanimal za Turke in Albance, toliko časa se Jugoslovani ne moremo navduševati zanj.

Čuki in njih vodja na Igu! Izanski kaplan, skilček po domače, vodi svojih par čukov prav izvrstno. Vidi jih veliko, toda ima jih le par,

nad katerimi kriči tako grozno, da bi mislih ljudi, da jih ima kakih sto. Uči jih ljudske igre katerim ne gre v glavo za hudirja ne. Le njegovemu pristašu organistu je ostalo nekaj v glavi. Ker pa kaplan škilček ni prijatelj »Dneva« ga seveda hudo zaničuje, in še spotaknil bi se, ako bi na cesti naletel na nega. Kaj je bilo gospodu Mežanu napoti društveni sokolski les. Mogoče se je bal, da bi se ne bil zaredil mirčes. Ko je bil »Sokol« ustanovljen, so člani gospoda Mežana izvolili za blagajnika. To pa ni šlo. Bacnili so ga kmalu ven. Sedaj se pa huduje nad Izanskim Sokolom; ko vidi, da je vse v redu.

Klerikalci — sovražniki slovenskih visokošolcev. Najgrše je slišati, kadar se hvalijo klerikalci, kako prijatelji slovenskih visokošolcev so. Človek bi verjel besedam, ako bi ne bilo dejani, ki dokazujejo ravno nasprotno. Tudi klerikalci imajo svoje študente, ki jih podpirajo; a tega ne delajo zato, ker so slovenski visokošolci, ampak zato, da si pridobe in prikupijo agitatorja za svojo stranko. Mnogo je dijakov, ki — žal — zataje svoj značaj in se prodajo klerikalcem. Do slovenskih visokošolcev kot takih pa so bili in so klerikalci vedno sovražni. Store vse, kar morejo, da jim otežijo študije, ako jim jih ne morejo onemogočiti. Da pa kdo ne poreče, da samo natolcujejo in da nimamo dokazov za svojo trditev, naj navedemo Idrijo! Idrijski visokošolci so izvečine sinovi staršev rudarjev, ki ne morejo iz svojih pičlih dohodkov šolati svojih sinov, ki bi jih pa radi spravili do boljšega kruha. To željo sme gojiti pač vsak oče, četudi je rudar ali delavec. Ker je torej podpora ubožnega doma nemogoča, zato je storil mestni zastop v Idriji človekoljubni sklep, da on iz svojih dohodkov daje idrijskim visokošolcem podpore, da jim bo mogoče dokončati študije na visokih šolah in da jim ostane odprta pot do boljšega kruha. Dohodki, ki jih ima mesto Idrija, so posledno pridobljeni od delavstva. To je jasno kot beli dan. Zato je pa tudi pravično in humano, da daje mesto zopet posledno delavcem nazaj saj majhen del tega, kar je od njih dobilo. To se zgodi s podporami dijakom. Morda ni človeka pod solncem, ki bi temu oporekal, to tem manj, ker te podpore ne škodujejo nikomur, ne provzročajo zvišanja običinskih naklad, ampak samo pomagajo ubogim študentom — rudarskim sinovom. Tako bi bilo vse v redu, ko bi ne bilo klerikalcev in deželnega odbora. Na zadnji seji je občinski odbor ugodil prošnjam dijakov, ki so se oglasili za podpore. Na mesec 10, 20, 30 kron — to je za mesto malenkost, za dijaka pa dobrota! Ljudje, ki imajo vest in srce, to uvidevajo in pravijo: Res in prav je tako! Naj bo tudi iz rudarjevega sina enkrat kaj boljšega! — Toda c. kr. katehet Oswald je proti temu sklepu zopet skuhal rekurz, ki so ga podpisali njegovi kinarci, ki imajo tudi sami otroke. Da bi se to očitno sovraštvo do idrijskih visokošolcev le ne maščevalo na njihovih otrocih! Ko bi klerikalci imeli le kako korist od tega! Ampak neposredne koristi nimajo nobene, zadovoljni so, da se pasejo ob bedi in pomankanju dijakov. Tuja nesreča jim je slast, ker nimajo srca! — Radovedni smo, kako reši deželni odbor ta Oswaldov rekurz, ki ga lahko krstimo s krvavo sekiro!

Pozor! Družba sv. Cirila in Metoda sprejme slovenske knjige, katere razpošilja potem obmejnimi Slovincem. Darov te vrste prihaja družbi v zadnjem času manj, zato se za knjige družba ponovno priporoča. Mogel bi pa družbi znatno koristiti amrsikdo, ne da bi s svojim darom sebi prizadel kakšno škodo. Po mnogih hišah se nahaja med staro šaro, najraje pod streho, tudi dragoceno blago: stare slike, morda tudi umetniško dragocene in zelo stare slovenske knjige, ki imajo literarno vrednost. Kolikokrat se je že zgodilo, da so se s takimi predmeti otroci igrali in razbili. Marsikaj bi se dalo še rešiti in to naj se zgodi družbi v korist. Poglejte, družbini prijatelji, po raznih skritih kotih doma in pri svojih znanjih, tu utegnute najti starijskega blaga, ki bi prišel po družbi v varne roke, naši šolski družbi pa bi vrgl primernih prispevkov.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Josip Gruđen iz Devina K 12 od veselice s plesom, ki so jo priredili vojaški-novinci. Ob odhodnici gđ. Anice Zemljakove, poštne upraviteljce se je nabralo v gostilni pri »Kavki« na predlog g. Martina Aleša K 7.40, eno krono pa je tej poslatvi dodal g. L. Urbančič radi »zamude časa«. — V Idriji je umrl dne 14. t. m. rudniški strojnik g. Dragotin Habe, ki je bil odločno narodnega in naprednega mišljenja. Posebno mu je bila pri srcu družba sv. Cirila in Metoda in nikoli ni mogel dovolj ostro obsolati gonje proti njej. Njegova ga. vdova Marija Habe je sporočila g. dež. poslancu Ganglu zadnjo voljo rajnikovo in mu izročila za družbo C. M. 200 K. Hvala g. Habetovi, slava spominu vzornega rodoljuba Dragotina Habeta. — Dne 16. t. m. je umrl blagi rodoljub g. Jos. Celestina, c. kr. učiteljski profesor v p. Ob silno mučni svoji bolezni mislil je na Slovenstvo in volil C. M. družbi 50 K. Častit spomin plemenitemu rodoljubu!

Avtomobilska nesreča pred topničarsko vojašnico, ki je zahtevala žrtev mlade deklice, je bila včeraj pred sodiščem Šofer Camernik je dobil šest mesecev težke ječe, voznik Blaž Podgoršek pa štiri mesece. Poslednjega je zagovarjal dr. Novak, prvega dr. Pegan.

Slab izgovor! Že mnogokrat smo klerikalcem očitali narodno mlačnost, ker niti tega ne morejo doseči, da bi lavantinska škofija izdajala slovenski šematizem. Klerikalni listi so na to očitane dosledno molčali. Sedaj pa je pri nesla isti očitek tudi »Sloga«. In mariborska »Straža« je takoj dobila korajžo ter je udarila po »slogaškem« župniku Seguli v St. Roku ob Sotli in ga obdolžila, da je on to napisal. Pravi, da on, ki je nedolgo temu v popolnoma slovenskem kraju imel nemški nagrobni govor, nima pravice do takih očitkov. Mi smo bili prvi, ki smo Segulovo dejanje svoj čas ostro obsodili, zavoljo tega pa svoje očitanje nenarodnosti na-

Cementne cevi
v vseh merah,
barvaste plošče
itd.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp. Ljubljana

Pisarna, delavnica in skladišče na Tržaški cesti. — Telefon šte. 296.

Stopnjice, bal-
koni, spome-
niki, stajbni
okrasni itd.

sproti duhovščini oziroma ordinarijatu lavantinske škofije je vedno vzdržujemo.

Klerikalna lopovščina. Slovenski naprednjaki v Mariboru in okolici so bili toliko »predržni«, da so sklenili, izpopolniti svojo organizacijo v tem smislu, da si v nedeljo 20. t. m. ustanovijo napredno politično društvo za mariborsko okrožje. Pri vsakem drugem narodu bi stranke vzele to vsaj molče na znanje. Ne tako pri nas. Mariborska »Straža«, list klerikalne »inteligence«, piše v petek: »V nedeljo ustanovijo liberalci za mariborsko okrožje svoje politično društvo, da bodo tudi na mejo zanesli razpor (1). Odborniki liberalne stranke za Maribor sta profesorja dr. Pivko in uradnik južne železnice Kejžar. Delati in večati razpor, to je liberalno narodno-otrambno delo. Zanimiv bo nedeljski sestanek le v tem oziru, ker bo nam s tem dana priložnost, da spoznamo tudi v mariborskem okraju zaupnike davčne oblasti za odmerjanje osebno dohodninskega davka.« Ali naj na tako šufitarijo še kaj odgovorjamo? Napisati jo je mogel le kak Kemperle, ki je vsak dan samo enkrat pijan, namreč od jutra do večera, in o katerem se je nedavno njegov lastni oče spodaj na Goriškem izrazil, da ima »enega falota nekje v Mariboru«. Pika!

Samomor. Iz Kamnika se poroča, da se je dne 14. t. m. 70letni delavec Luka Ravnikar iz Prevalj v gozdu pri Prevojah obesil. Najbrže je storil svoje dejanje radi velike revščine.

Akademsko društvo »Slovenija« priredi v četrtak 24. t. m. ob 8. uri zvečer prvoletniški večer v dvorani restavracije »Hamerlinghof« (VIII. Skodagasse-Hamerlingplatz). Gostje dobrodošli.

Javna zahvala. Gospodu Radoslavu Knaflču, nadučitelju v Gorici in tajniku občine Kokarje, katerega je bil občinski odbor lani imenoval svojim častnim občanom, se ob njegovi preselitvi v Dobje izreče na podlagi sejnega sklepa za njegovo tukajšnje 10letno neumorno in plodno delovanje v šoli in pri občini tem potom javna zahvala ter mu kličemo srčni z Bogom! Ohranite tudi Vi nas v dobrem spominu! — Županstvo občine Kokarje dne 13. oktobra 1912. Župan: J. Melave. Krajni šolski svet na Gorici dne 13. oktobra 1912. Načelnik: Franc Cajner.

Zdravnik želodca, posebna specialiteta likerja se dobi pri S. Šebeniku v Šiški.

V nedeljo 20. t. m. specialna razstava damskih baržunastih plišastih in kožuhovinastih paletov v izložbah Angleskega skladišča oblek, O. Bernatovič. Mestni trg 5.

Ljubljana.

— Čukarija na Ježici. Pred tremi leti se je z velikanskim pumpom porodila čukarija tudi na Ježici. Bila je mlada in zato je čisto razumljivo, da so se čuki pričeli takoj kav sati med seboj. Eden je hotel spodiniti drugega. Vsak je hotel biti prvi. Konec vseh koncev je bil ta, da je čukarija pred dobrim letom zgignila iz Ježice. Toda župnik še ni obupal. Pretečeno nedeljo je župnik s prižnice povabil vse očete in matere s sinovi v društveni dom. Nihče ni vedel zakaj. Iz radovednosti je v resnici prišlo v društveni dom kakih 20—30 mladeničev, ki so nestrpno čakali, kaj se bo zgodilo. Na veliko začudenje vseh se je pričela zopet ustanavljati čukarija. Ko so ljudje zaslišali besedo čuki, so takoj zapustili dvorano, v kateri je ostalo še osem mladeničev, ki naj bi predstavljali novoporočeno čukarijo. A prišla je smola. Treba je bilo ustanoviti odbor. Nihče ni hotel sprejeti predsedstva. Konečno je bil izvoljen za poveljnika čukarije neki Pečar, katerega je oče iz previdnosti izgnal iz hiše in živi sedaj že dve leti od milošine dobrih ljudij. Da bo čukarija pod takim poveljstvom zopet poginila je več kot jasno. In že se je v resnici pojavil med čuki spor in čukarija bo kmalu napravila žalosten konec. Kaj bo potem storil Francelj brez armade, še ne vemo.

— Nogometna tekma se vrši danes ob 3. uri na tivolskem travniku med moštvom »Vzajemnosti« in moštvom Šentpeterskega okraja. Vstop prost.

— Zveza dramatičnih društev. Petinštirideset let je preteklo, odkar se je ustanovilo v Ljubljani Dramatično društvo, iz katerega so izšla vsa ostala dramatična društva po slovenskih deželah. Po inicijativi in vzgledu ljubljanskega Dramatičnega društva so se ustanovila po Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroskem društva, ki goje ali izključno le dramatične predstave ali pa poleg dramatike tudi petje. Vsa ta društva so imela v Ljubljani moralno in realno podporo, ker Dramatično društvo jih je podpiralo z repertvarjem, kostumi in tudi s svojimi igralci. Tekom let pa so spoznala društva, da si morejo svoje kulturno delovanje izdatno olajšati z medsebojno zvezo, ki bo za vse enako uspešno skrbela ter jih zalagala s potrebnim dramatičnim materialom. Že l. 1906 je Ebin Kristan v »Naših zapisnikih« pisal: »Mnenje, da izven Ljubljane ni tal za slovenske odre, je gotovo napačno. Da si prebivalstvo želi dramskih predstav, pokazuje ekzistenca diletantovskih društev ne le v Trstu, v Celju, v Mariboru, temveč v mnogih popolnoma malih krajih. To tendenco pa bi se lahko pospešilo z osredotočenjem, za katero bi bila primerna Zveza slovenskih dramatičnih društev, ki bi ji bil najvišji cilj ustanovitev novih slovenskih gledališč. Ako bi taka zveza pridno delala, bi prav lahko povzdignila zanimanje za dramsko umetnost, pisatelji bi dobili širše polje, našlo bi se novih glumskih moči in ljubljansko gledališče kot osrednje bi pridobilo veliko večji pomen.« Isto idejo, ki jo je imel E. Kristan, je sprožil lani Ivan Kejžar, intendant gledališča v Mariboru. Tako se je zdaj ustanovila Zveza

dramatičnih društev, ki ima 27. t. m. v Ljubljani svoj prvi občni zbor. Naj se prijavijo vsa slovenska dramatična in sploh slovenska društva še pred 27. t. m., da bo slovenska dramatika vseh slovenskih dežel takoj dobro zastopana!

— Iz gledališke pisarne. Jutri v nedeljo 20. t. m. se (izven abonmaja, za lože nepar) ob izdatno znižanih cenah priredi popoldanska predstava, pri kateri se ponovita velezbavna Courtelinova tragikomedia »Bonbouroche« in dr. Ipavčeva muzikalna pantomima »Možiček«. Začetek ob 3., konec ob 5. popoldne. Pri predstavi sodeluje orkester »Slovenske Filharmonije«, med odmori bo prednašal Flotow uverturo iz opere »Marta« in Ziehrerjev »Ljubavni valček«. — v nedeljo zvečer se v abonmaju (za parabonante) prvič ponovi Sudermanova drama »Tiha sreča«. Začetek ob 8., konec ob 10. zvečer. — Ker je operno in operetno oboje zaposleno s študijami, so ta teden mogla izključno dramska dela na oder; zato pa bo prihodnji teden v prvi vrsti posvečen veliki operi (Wagnerjevemu »Večnemu mornarju«), nakar pride kot prva opereta te sezone Suppejev »Boccaccio« na oder. Kot druga velika opera se uprizeri Verdijeva »Traviata«.

Trst. — Društvo za zgradbo Sokolskega doma »Sokol I.« se vlnudno zahvaljuje gospodu deželnemu poslancu Josipu Turku za 50 K, ki jih je društvu naklonil povodom neke poravnave. Naj bi našel mnogo posnemalcev!

— »Sokolski Vestnik« (glasilo župe Ljubljana I., Gorenjska, Idrijska, Novomeška) št. 3 je izšla ravnokar. Vsebina: Naša prava (ko-račnica), organizacija ženskih telovadnih društev, izide tekme v Pragi, Bled, Tekma (fragmenti od Gangla), poročila iz Zveze in žup itd. Društva dobijo vestnik v prihodnjih dneh, člani razširjajte vestnik, čitajte!

— Aretacija gluho-nemega vlomilca. V petek popoldne je neka dekla v neki hiši na Miklošičevi cesti zapazila mladega sumljivega človeka, ki je prišel ravno s podstrešja. Vprašala ga je, kaj išče v hiši, a ni dal nobenega odgovora, ampak je zbežal. Sledili so mu v Pražakovo ulico, kjer je skušal pobegniti v bližino, a se mu ni posrečilo. Prišel je mimo ravno stražnik, ki ga je na mestu aretirjal. Pri vlomilcu so našli sekiro, dve srebrni žepni uri in še več drugih sumljivih predmetov. Aretiranec se dela gluho-nemega. Piše se baje Josip Loftrich, doma iz Inomesta. Po poklicu je baje mizar. Policija je nevarnega človeka izročila pristojnemu sodišču.

— Šest oseb aretiranih. V petek je ljubljanska policija aretirala 6 možkih in eno žensko radi postopanja in beračenja. — Ponesrečil je 18. t. m. v Soteski pri Straži na žagi kneza Auerperga 16letni Franc Mikec. Iskal je pod žago nekaj ključa, a pri tem se mu je ovil predpasnik na vreteno, vsled česar je prišel med jermenje, ki mu je izdrlo roko v rami in ga še drugače grdo poškodovalo. Bil je na mestu mrtve. Zanimivo je to, da je tudi njegov oče pri delu na tej žagi našel smrt.

Trst.

Zahtevamo slovensko obrtno šolo v Trstu. Trst je veliko industrialno mesto. Obrt in trgovina se razvijata v Trstu bolj in bolj. Italijani imajo obrtne šole, v katerih se za obrt važni predmeti poučujejo. V te italijanske obrtne šole zahajajo tudi slov. obrtni učenci, kajti slovenskih obrtnih šol v Trstu ni. V italijanskih obrtnih šolah se slov. učenec ne more dosti naučiti. Povečina pa postanejo tisti, ki so obiskovali italijanske obrtne šole, propagatorji in razširjevalci italijanske obrti. Naša slovenska obrt pa hira. In če hira slov. obrt, smo odvisni od drugorodne obrti in s tem pada naš slovenski narod. Mi Slovenci moramo postati močni na gospodarskem polju. Pri tem pa rabimo izvežbanih, izučenih moči. Če se bodo slovenski učenci v italijanskih obrtnih šolah izobraževali, gotovo ne bodo hrepneli po tem, da se slovenska obrt ojači, da se slovenska obrt okrepi, razširi. Vidimo tudi, da zaseda najboljša mesta tuje. Slovenskih kvalificiranih delavcev skoraj prav nič ni. Slovenec je suženj, hlapec povsod. Treba, da se sinovi delavcev izuče v obrti, da bodo si lahko prislužili boljše kruh. Zato brez-pogojno zahtevamo v Trstu obrtno šolo v slovenskem jeziku. Danes (nedelja) je sklican za 10. uro popoldne velik javen shod Narodne delavske organizacije z dnevnim redom: »Zahtevamo obrtno šolo«. Vsi slovenski delavci v Trstu — na shod! Šolo moramo dobiti, poprej ne odnehamo! Upoštevati se mora naša moč, upoštevati naše opravilne zahteve! Vsi na shod! Obrtno šolo zahtevamo!

Glasbena šola Šentjakobske Čitalnice se otvori s 1. novembrom. Ni nam treba še posebej poudarjati, kake važnosti je ta šola za vse tiste, ki se žele izobraziti na glasbenem polju. Kdor se želi poučevati v tem naj se zgla-si v društvenem prostoru.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Vojna.

ZMAGOVITA SRBSKA ARMADA. PRIŠTINA OBKOLJENA IN PRED PADCEM.

Belgrad 19. oktobra. Operacije srbskih armad se vrše jako hitro. Turki se neprestano

umikajo proti jugu in so vsled srbskega vojnega načrta jako iznenadeni. Danes zvečer je došla semkaj vest, da je Priština obkoljena od dveh strani in da se bo morala udati v najkrajšem času. Tu vlada velikansko navdušenje.

Belgrad, 19. oktobra. Glavna srbska armada ki je udrla pri Ristovu na turško ozemlje je najprej po kratkem boju zavzela železniško postajo Žibevce. Tu se je turki takoj umaknili proti zapadu, zavzel Bujanovec in Gilan in krenil direktno proti železniški progi, ki veže Mitrovico s Skopljem. Armada je po kratkem boju zavzela postajo Varoš in Ferizović in tako odrgala na južni strani Prištino od Skoplja. Vsak čas je pričakovati da pride pred Prištino do velikih bojov.

Belgrad, 19. oktobra. Proti Prištini koraka tudi od severa posebna srbska armada. Ta je prekorčila mejo pri Mrdarju. Tu je prišlo do manjših bojov, nakar so se turki takoj umaknili proti vasi Podujevo, kjer so se postavili Srbom odločno o bran. Pri Podujevu je prišlo do precej krvavega spopada. Srbi so vas zavzeli v naskoku. Imeli so do 50 mrtvih in ranjenih turške izgube pa znašajo nad 300 mrtvih in ranjenih. Po zavzetju Podujeva so Srbi v največji naglici začeli prodirati proti Prištini, kamor je istočasno korakal tudi poseben del južne srbske armade. Prvi boji so se že danes pojavili pred Prištino. Jutri pride pred Prištino gotovo do večje bitke.

Belgrad, 19. oktobra. Priština je obkoljena od dveh strani in popolnoma odrgana od Mitrovice in Skoplja. Jutri pride najbrže do odločilnega boja. N' izključeno, da vjamejo Srbi vso prištinsko posadko.

Dunaj, 19. oktobra. Srbi bodo pričeli jutri Prištino oblegati.

Belgrad, 19. oktobra. Srbska kolona, ki je udrla čez Javor in Sandaž Novipazar je došla pred Sjenico. Zvečer je došla semkaj vest, da se je pričel pred Sjenico krvav boj med Srbi in Turki, katerega izid pa še ni znan. Izgube so na obeh straneh precej velike.

Belgrad, 19. oktobra. Vse vesti, da so Turki na več krajih udrl v Srbijo, so popolnoma izmišljene. Turki se umikajo na vse štiri nazaj. Mitrovica in Priština sta odrgana od Skoplja.

Belgrad, 19. oktobra. Srbske čete, ki so od Ristovec krenili proti Ferizoviću, so to storile le radi tega, da so zavarovale desno krilo glavne srbske armade, ki prodira proti Skoplju. Na ta način pa so obenem preprečili Turkom, ki so zbrani pred Prištino umakniti se proti Skoplju.

Belgrad, 19. oktobra. (Uradno.) Vest, da se je Isa Bojettinac z 10.000 Albanci pridružil Srbom se potrjuje.

BOLGARSKA ARMADA.

Sofija, 19. oktobra. Vzhodna bolgarska armada je brez posebnih bojov takoj po prihodu na turško ozemlje okupirala Kunkale in se nato napotila proti Mustafa paši, prvi važnejši postaji ob bolgarski meji. Včeraj zvečer je prišlo pri Mustafa paši do hudih spopadov med bolgarskimi in turškimi predstražami. Boji so se danes nadaljevali.

Sofija, 19. oktobra. Postaja Mustafa paša je padla danes v bolgarske roke. Bolgari so imeli le majhne izgube, turške so neznatne. Turki se umikajo proti Drinopolju.

Dunaj, 19. oktobra. Turška armada, ki je zbrana okoli Drinopolja in se dobro utaborila, šteje baje okoli 300.000 mož, vsekakor pa je precej večja od bolgarske. Boji okoli Drinopolja bodo strašni, kajti tu je zbran cvet turške armade in viada med Turki najboljšo razpoloženje.

Dunaj, 19. oktobra. Druga zapadna bolgarska armada, pri kateri je tudi okoli 30.000 Srbov je zasedla postajo Egri Palanka. Semkaj je došlo poročilo, da so turške čete z vso močjo napadle združeno bolgarsko-srbsko armado, ki je bila baje prisiljena umakniti se proti Klustendilu. Vest se še ne potrjuje.

KAJ PRAVIJO TURŠKA POROČILA.

Carigrad, 19. oktobra. Turki so pri Banji zmagovito udrl v Srbijo in pognali Srbe do Kuršumlije. Srbi imajo baje zelo velike izgube. Turki so udrl na srbsko ozemlje tudi pri Knisevcu.

Carigrad, 19. oktobra. Vzhodna bolgarska armada se je morala po hudih bojih umakniti nazaj. Turške predstraže so že prestopile bolgarsko ozemlje.

Carigrad, 19. oktobra. Naskok črnogorskih čet pod generalom Vukotičem na Gusinje in Plave se je popolnoma vukotičem. Črnogorci so imeli 400 ubitih in ranjenih.

Carigrad, 19. oktobra. Trdnjava Taraboš pred Skadrom je še vedno v turških rokah. Turki so dosedaj zmagovito odbili vse črnogorske napade in prizadejali Črnogorcem velikanske izgube.

GRŠKA ARMADA.

Atene, 19. oktobra. Grki so prekorčili pod poveljstvom prestolonaslednika Konstantina pri Raksani in Beluni turško mejo. Mesto Elasona je padlo v grške roke brez vsakega odpora. Turške čete prodirajo od Bitolja. Monastir proti jugu in gredo Grkom nasproti.

Atene, 19. oktobra. Grško vojni brodovje odpuje jutri pred Dardanele, da prepreči prevoz turških vojakov iz Male Azije.

Odgovorni urednik Radivoj Korenč.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Mali oglasi.

Krojač išče dela kot štuk majster. Naslov pove »Prva anončna pisarna«.

Šivilja in vajenka se takoj sprejme. Kongresni trg 6. II. nadstropje.

Popolnoma renoviran glasovir se v eno proda. Vpraša in ogleda se v Zg. Šiški st. 100. (Vila Pavšič) od 12.—2. ure.

Gospodična se sprejme na hrano in stanovanje. Kje pove Prva anončna pisarna.

Dijak se sprejme na hrano in stanovanje. Kje pove Prva anončna pisarna. 719—3

Meblovana mesečna soba s posebnim vdom se odda. Kongresni trg 13. II. nadstropje. 720—3.

Posebna specialiteta likerja

„Zdravnik želodca“

se dobi v vseh boljših lokalih ter tam, kjer so razvidni dotični plakati, ali pa direktno pri

Lovro Šebeniku v Šiški
pri Ljubljani.

ŠPIRIT

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veletrgancema 250

M. ROSNER Co.

v Ljubljani, poleg pivovarne »UNION«.

Ivan Ravnihar

urar in trgovec z zlatino in srebrnino

Ljubljana, Sv. Petra cesta 44

Za vsako pri meni kupljeno kakor tudi popravljeno uro jamčim 1 leto
Lastna delavnica za popravila in vsakršna v moje stroko spadajoča nova dela.

Meblovano sobo

išče uradnik. — Naznanila se prosi s primerno ceno na inseratni od-
: : : delek tega lista. : : :

Josip Pogačnik,

krojaški mojster v Radovljici na Gorenjskem sprejme

več krojaških pomočnikov

za velika dela. — Vstop takoj!

Pozor!

V bližini Ljubljane se odda dobro vpeljana

sedlarska obrt

z vsem orodjem po jako nizki ceni. — Naslov pove Prva anončna pisarna.

Med 5 kg 8 K

zajamčen, pristen trčan, čebeljni razpošilja

JOSIP NOVAK

Notranje Gorice p. Brezovica pri Ljubljani

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti jesenskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. Najnižje cene.

Štampilje
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčukovih štampilj.
Ljubljana, Stari trg št. 20.
Ceniki franko.

Specialna trgovina
finih ročnih del
TONI JAGER
v Ljubljani, Zidovska ulica 5.
Predtiskarija. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje.

JULIJA ŠTOR — Ljubljana —
Prešernova ulica št. 5.
največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih golsserskih gorskih čevljev.
Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Mazilo za lase
napravi gospa Ana Križaj v Spod. Šiški 222 pri Ljubljani. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Steklenica po 2 K in po 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izorno sredstvo za rast las.
Zadostuje samo ena steklenica.

Ceno posteljno perje!
Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivoga, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puha- stega 5-10 K; velfinega snežnobelega, puljenega, 6-40 K; 8 K; puha sivoga 6 K; 7 K; belega, finega 10 K; najfinejši prni puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.
Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm širi, polnjena z novim sivim, prav stano- vitim puhaštim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K zglavnice 3 K, 3-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm širi, 13 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm širi, 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm širi, 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po po- vzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko.
S. Benisch, Dešenice št. 758, Češko.

Samo po K 4 — več sto pelerin s kapucami ali pa otročje obleke (kostumi).
Samo po K 6 — daljše pelerine ali pa kamgarnaste hlače za gospode.
Samo po K 8 — najdaljše pelerine ali pa moderno izdelane obleke za gospode.
V damski konfekciji vedno velika izbira. Postrežba točna. Cene nizke.
„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

KLOBUKI
moderno nakiteni, oblike, kakor vse potrebščine za : modistke prodaja ceno :
Minka Horvat
Ljubljana, Stari trg št. 21.
: Popravila točno in najceneje. :

Paul Šimenc
preje Jakob Šimenc
umetni in trgovski vrtnar
Gradišče št. 12.
Priporoča svojo veliko zalogo svežih vencev in šopkov, kakor tudi vse vrste rastlin za dekoracije v sobah, salonih in na grobeh.
Zunanja naročila se sprejemajo točno in najceneje.

Posebna specialiteta likerija

Posebna specialiteta likerija

Lattermanov drevored. Za kratek čas že-
leznica v podobi
osmice (drčalnica). Odprto je od danes naprej.

Tvrška Bilina & Kasch nasl. Priporoča svojo veliko zalogo glaze in raznovrstnih drugih rokavic, modno blago, parfumerijo, galanterijo, ročna dela, izdelovanje vseh vrst prevlečenih gumbov, kakor tudi vse kirurške potrebščine kilne pasove, ravnodržalec itd. po najnižjih cenah. Snaženje vseh vrst rokavic. Moderna predtiskarija. Postrežba točna in solidna. Vnanja naročila se točno izvršujejo. 134
M. Schubert
Ljubljana, Zidovska ul. 5

Konfekcijska trgovina
MAČEK & KOMP., LJUBLJANA
založniki c. kr. priv. južne železnice
Franca Jožeta cesta št. 3
priporoča veliko izbiro jesenskih novosti za gospode in dečke.
— Naročila po meri se izvršijo točno in solidno, —
Strogo realna postrežba. Najnižje cene.

Ljubljana, Pred škofijo 21, II. nadstropje, zraven rotovža.
Velecenjenim damam se vljudno priporoča
modni salon za damske klobuke
Alojzija Vivod-Mozetič.
Sprejemajo se vsa popravila.
Ljubljana, Pred škofijo 21, II. nadstropje, zraven rotovža.

Restavracija „Zlatorog“
poleg „Narodne kavarne“ Gosposka ulica.
Slavnemu občinstvu in rodoljubom z dežele vljudno naznanjava, da sva otvorila novo, moderno, elegantno restavracijo. — Točilo se bode: pristno vino iz graščine Dornave, dolenjsko in bizeljsko ter budjeviško pivo. Skrbelo se bode tudi vedno za dobro kuhinjo. S spoštovanjem
:: Fran in Marija Krapeš.

Avstro-Amerikanska zaloga čevljev.
Zaradi prevelike zaloge blaga, razprodajam 15% ce-
neje, vse kar je v moji trgovini.
Za obilen obisk se priporoča
Viktorija Strniša, Ljubljana,
Pod Trančo — Jurčičev trg št. 3.

Začetek ob 9. uri zvečer.
Kavarna „Central“
Danes in vsak dan predstava pri-
ljubljenega na novo pridob-
ljenega
Original The Weihings Ensemble
glasbenega in-
strumentalnega in hu-
morističnega kabareta.
S spoštovanjem
Štefan Miholič. kavarnar.
Začetek ob 9. uri zvečer.

Moderne kožuhovine
za dame — kakor otročje garniture,
mufi in ovratnice,
kožuhovinaste čepice, ovratnice in rokavice za go-
spode v obilni in poljubni ceni
v modni in športni trgovini
P. Magdič, Ljubljana
nasproti glavne pošte.